

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM 135:00/2019

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI SENAATTI-KIINTEISTÖISTÄ JA PUOLUSTUSKIINTEISTÖISTÄ SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä muutettaviksi valtion liikelaitoksista annettua lakia, julkisen hallinnon turvallisuusverkko-toiminnasta annettua lakia, sähkömarkkinalakia ja vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia.

Ehdotuksen mukaisesti valtion rakennettu kiinteistövarallisuus olisi jatkossa keskitetty kahteen liikelaitosorganisaatioon: nykyiseen Senaatti-kiinteistöt -liikelaitokseen ja sille perustettavaan uuteen tytärliikelaitoksena toimivaan Puolustuskiinteistöihin. Yhdessä nämä muodostaisivat Senaatti-konsernin. Senaatti-kiinteistöjen omistajahallinnassa oleva ja Puolustusvoimien käyttämä kiinteistövarallisuus siirrettäisiin Puolustuskiinteistöihin. Samalla tätä omaisuutta nykyisin hoitavan Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminta siirrettäisiin valtaosin Puolustuskiinteistöihin ja joiltain osin Senaatti-kiinteistöihin. Senaatti-kiinteistöt vastaisi jatkossa valtion muiden tila-asiakkaiden palveluista.

Säädettäväksi ehdotettava uusi laki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä olisi laitoskohtainen erityislaki, johon sisältyisivät valtion omistamien niin sanottujen puolustuskiinteistöjen uudelleenorganisointia koskevat säännökset sekä Senaatti-konsernia ja Senaattikiinteistöjä koskevat liikelaitoskohtaiset säännökset. Järjestelyn yhteydessä nykyinen Puolustushallinnon rakennuslaitoksesta annettu lainsäädäntö kumottaisiin toiminnan siirtyessä liikelaitosmuodossa harjoitettavaksi. Yleislakina toimivaa liikelaitoslakia ehdotetaan muutettavaksi samassa yhteydessä eräiden muiden liikelaitoksen operatiivista toimintaa joustavoittavien säännösten osalta sekä ehdotetaan tehtäväksi puolustuskiinteistöjärjestelystä johtuvat muutokset muihin lakeihin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2020.¹

Pyydettyinä lausuntona Ammattiliitto Pro ry kiinnittää huomiota seuraaviin, valmistelussa huomioon otettaviin näkökohtiin, jotka on otsikoitu luonnoksen mukaan.

Perustelut

1 Asian tausta ja valmistelu, sivu 4:

Henkilöstöjärjestöt ovat olleet tyytymättömiä siihen, että ohjausryhmässä ei ole henkilöstöjärjestöjen edustusta ja myös hankkeen yhteistoimintamenettelyn (osallistamisen) toteutumiseen projektiryhmissä. Henkilöstöjärjestöt nimesivät edustajiaan useisiin

¹ HE luonnos 10.1.2020

projektiryhmiin, mutta edustus saatiin vain henkilöstöasioita käsittelevään projektiryhmään. Edustus muissakin projektiryhmissä takaisi henkilöstön näkökulmien huomioimisen hankkeessa. Nyt muiden projektiryhmien osalta kyse on osallistumisesta kuulemistilaisuuteen, ei mahdollisuudesta tosiasialliseen vaikuttamiseen yhteistoimintalain hengen mukaisesti.

Pyydetään korjaamaan Ammattiliitto Pron nimi: nyt kirjattuna Palkansaajajärjestö Pro ry pitää olla Ammattiliitto Pro ry.

2 Nykytila ja sen arviointi, sivu 6:

Kolmas kappale antaa negatiivisen luonnehdinnan Rakennuslaitoksen toiminnasta. Asiakastyytyväisyyskyselyiden ja tilaajakyselyiden perusteella arvosanat Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminnasta ovat olleet korkeammalla verrattuna muihin palveluorganisaatioihin. Tämän pitäisi näkyä myös nykytilan arvioinnissa. Rakennuslaitoksen organisaatio on uudistettu ja hallinnon toimintaa tehostettu tinkimättä asiantuntijuudesta ja palvelun laadusta.

3.2.5 Markkinoille suuntautuvan myynnin vaikutukset liikelaitoksessa ja Senaattikiinteistöissä, sivu 18:

Ensimmäisessä kappaleessa on ehdollisena Puolustuskiinteistöjen oma ylläpitopalvelutuotanto jatkossa. Henkilöstön näkökulmasta ja turvallisuussyiden perusteella pitää olla varmuus siitä, että Puolustuskiinteistöillä on vahva ja kattava oma ylläpitopalvelu myös tulevaisuudessa.

5.1.2 Henkilöstön asema, sivu 19:

Ensimmäinen kappale on kuvattu ehdollisena Rakennuslaitoksen ja Senaatti-kiinteistöjen henkilöstön osalta. Esitetään, että tässä kappaleessa teksti kirjoitetaan niin, että henkilöstön asema turvataan, henkilöstö siirtyy, henkilöstösiirrot toteutetaan liikkeenluovutuksen periaatteita noudattaen, ja lakiin sisällytetään henkilöstöä koskevat periaatteet.

5.2.1 Taloudelliset vaikutukset, sivu 21:

Toisesta kappaleesta saa sen käsityksen, että vähintään 5 miljoonaa alempi kustannustaso saadaan pääosin Senaatti-kiinteistöjen ja Rakennuslaitoksen henkilöstöstä säästämällä eli päällekkäisiä tehtäviä poistamalla, tehtäviä uudelleenjärjestelemällä, ICT-järjestelmiä poistamalla. Onko tarkoitus, että hankkeen säästöt tehdään kuitenkin henkilöstöstä säästämällä 5-10 vuoden kuluessa? Näillä kaikilla esitetyillä toimilla on henkilöstövaikutuksia ja mitä niillä tosiasiasa tarkoitetaan jää epäselväksi. Sama koskee kappaleessa kuvattua kiinteistöjen ylläpitoprosessin yhtenäistämistä, joka mahdollistaa ylläpidon kustannustason alentumisen. Mitä tällä tarkoitetaan ja mitkä ovat henkilöstövaikutukset? Emme hyväksy hankkeen säästöjen tekemistä henkilöstön määrää vähentämällä ja asemaa heikentämällä.

5.2.2 Vaikutukset henkilöstön asemaan, sivu 22:

Ensimmäisessä kappaleessa kuvattu tavoite työehtojen ja etuuksien yhtenäistäminen herättää sekä Senaatti-kiinteistöjen kuin Rakennuslaitoksen henkilöstössä huolta. Tärkeää on, että tämä ei tarkoita henkilöstölle heikennyksiä.

Sivu 23:

Toinen kappale herättää henkilöstössä myös huolta. Henkilöstön tehtäväkuviin, työrooleihin, tehtävän suorituspaikkaan, työyksikköön liittyvät muutokset ovat tässä kevyesti kuvattuina. Varmuus tulevasta on oleellista henkilöstön sitoutumiselle muutokseen ja varmistaa ammattitaitoisen henkilöstön mahdollisimman pienen vaihtuvuuden.

Kolmannen kappaleen kuvaus palveluverkoston sijoittumisesta herättää kysymyksiä tehtävien ja palveluyksiköiden sijainnista verrattuna nykyhetkeen. Kappaleen toteamus mahdollisuudesta siirtyä pysyvästi myös johonkin muuhun toimipisteeseen, kuin missä henkilö tällä hetkellä työskentelee, on yhtä lailla henkilöstölle uhka kuin mahdollisuus. Mitä tapahtuu, jos en pystykään esim. perheen takia siirtymään? Irtisanotaanko minut? Toisaalla (s.37) lakiluonnoksessa todetaan, ettei siirtoon liity tehtävien tai organisaatioiden alueellistamista koskevia ratkaisuja.

Etätömahdollisuudet ja paikkariippumattoman työn mahdollisuudet on otettava hankkeessa käyttöön täysimääräisesti ja myös kirjattava näkyviksi.

6 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Luku keskittyy muiden toimintavaihtoehtojen epäkohtien kuvaamiseen. Puolustuskiinteistöt hanketta on henkilöstönäkökulmasta vaivannut hallitusohjelmakirjauksesta lähtien puute puolueettomasta selvityksestä valittavasta toimintamallista. Toiminnan muutos edellyttää laajaa vaikutusten arviointia.

7 Lausuntopalaute

Pyydetään korjaamaan tähän nimeksi Ammattiliitto Pro ry (Palkansaajajärjestö Pro ry:n tilalle).

8 Säännöskohtaiset perustelut

Kaiken kaikkiaan Senaatti-kiinteistöt liikelaitos, Puolustuskiinteistöt tytäarliikelaitos, liikelaitoskonserni, yhteiset palvelut ovat nyt lakiluonnoksessa melko hankalasti ymmärrettäviä. Samoin ohjauksesta säätäminen, valtiovarainministeriön rooli, puolustusministeriön rooli ja vastuu.

Puolustuskiinteistöjen hallinto, johtajan asema ja hallituksen rooli kaipaavat selkeyttä. Hallituksessa olisi *normaalitilanteessa* enemmistö puolustusministeriön nimeämiä edustajia. Keitä hallituksessa olisi poikkeustilanteissa? Kirjauksen pitäisi olla, että normaali- ja poikkeustilanteissa enemmistö hallituksessa on puolustusministeriön nimeämiä edustajia.

Puolustuskiinteistöjen johtajan aseman pitää konsernissa olla vahva ja itsenäinen. Kirjausten perusteella Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtaja toimisi hallinnollisena esimiehenä. Mikäli Senaatti-kiinteistöillä on toimitusjohtaja pitää toimitusjohtaja olla myös Puolustuskiinteistöillä. Tämä työpari toimii yhteistyössä ja heidän asemansa pitää olla yhteismitallinen.

Asiaan liittyy vielä konsernin toimitusjohtaja. Mikäli hän on samalla Senaattikiinteistöjen toimitusjohtaja niin hallinto voi aiheuttaa toimintaan epäselvyyttä.

21.2.2020

Esittely- ja valmisteluvastuun Puolustuskiinteistöjen osalta pitää yksiselitteisesti olla Puolustuskiinteistöjen toimitusjohtajalla. Vastuu- ja toimivaltasuhteiden pitää olla selkeästi kuvattuja.

Puolustuskiinteistöillä pitää olla hyvät toimintaedellytykset ja vakaa sekä turvattu asema. Puolustuskiinteistöt ovat kiinteä osa puolustusjärjestelmää. Turvallisuusympäristön muutokset korostavat Puolustuskiinteistöjen toimintaa Puolustusvoimien ydintoimintana osana myös poikkeusolosuhteissa.

Lopuksi

Lakiluonnoksesta välittyy kiire, jolla hanketta on viety eteenpäin.

Henkilöstön näkökulmasta hyvin valmisteltu ja perusteltu hanke varmistaa henkilöstön sitoutumisen ja minimoi mahdollista vaihtuvuutta ja osaamisen menettämistä.

Henkilöstön aseman asianmukaisiin järjestelyihin mahdollisesta päätöksestä toimeenpanoon tarvitaan aikaa vähintään yksi vuosi.

Johtaja

Niko Simola

Neuvottelupäällikkö

Harri Sirén

3/EL+HSn